

Indeks rzeczowy

Opracowała *Joanna Marek-Banach*

- ADHD 45, 48, 56, 114, 116, 120, 122, 123, 129,
130, 133, 135, 136, 239, 246
- Afazja 193
– rozwojowa 117
- Alkoholowy
– efekt płodowy (FAE) 239
– zespół płodowy (FAS) 239
- Analiza
– behawioralna 271, 294
– cech semantycznych 203–206
– zadaniowa 255, 256
- Anoksja 237
- Atrybucje 133, 135, 168
- Audiolog 86, 99, 183
- Autyzm 44, 46, 56, 62, 239, 271–279, 282–304
- Badania
– epidemiologiczne 288
– podłużne 212, 213
– Bieda, zob. Status społeczno-ekonomiczny
- Błędy artykulacyjne 183, 184
- Diagnostyczna Skala Obserwacyjna Autyzmu
(ADOS) 283
- Diagnoza 49, 56, 98–101, 104, 109, 130, 187,
228–231, 237, 241, 281, 283, 289
– funkcjonalna 312
- Debata proces/produkt 127, 128
- Dominacja lateralna 127
- Domy grupowe 313
- Doradca ds. zatrudnienia 261
- Doświadczenia w uczeniu się: program alter-
natywny dla przedszkolaków i rodziców
(LEAP) 298
- Dyrektor 87
- Dyscyplina
– utrzymywanie 136, 196, 197, 259
- Dyskryminacja 35, 38, 41–43, 45, 46, 63, 223,
232, 241, 267
- Dysleksja 117, 127, 131
- Dziecięce zaburzenie dezintegracyjne, zob.
Zespół Hellera
- E-Buddies 265
- Echolalia 276
- Edukacja
– powszechna (ogólna) 65, 66, 68, 70, 71,
77–82, 87–97, 153, 154–156, 175, 211, 250,
251, 259, 260, 274, 297
– specjalna 32–34, 37, 41–43, 48–52, 75, 76, 94,
95, 113, 114, 120, 121, 124, 129, 153, 175, 248,
309, 310, 313
– – definiowanie 53–55
– – kontrowersje 61–67, 71
– – rozwiązywanie problemów 67–69, 71
– – skuteczność 69, 71
– – usługi 77–97
– – zasady 56, 57
– w szkole podstawowej i średniej 143–152,
202–210, 250–257, 295, 296, 331–337
– we wczesnym dzieciństwie 141–143, 199–202,
249, 250, 292–294, 331–337
– włączająca 65, 96, 232, 250, 251
- Eugenika 231, 232
- Ewaluacja, 103–105, 107, 109, 144, zob. też
Ocenianie
- Fenyloketonuria 238, 241, 243, 244, 267
- Funkcjonalna ocena zachowania 83, 84, 295,
zob. też Ocenianie
- Generalizacja wiedzy 247, 256, 257, 314, 337, 346
- Głęboka wieloraka niepełnosprawność 307,
309–314

- cechy charakterystyczne 314
- definiowanie 311–313
- przyczyny 313, 314
- rozpowszechnienie 313
- zapobieganie 313, 314
- Głuchosłepota 56, 307, 309, 312, 314, 315, 346
- cechy charakterystyczne 319–322
- definiowanie 315–318
- przyczyny 318, 319
- rozpowszechnienie 318
- zapobieganie 318, 319
- Głuchota 56
- Grupy rówieśnicze 136
- Gry-zagadki 208

- Hipermedia 164, 165
- Hipertekst 164, 165

- IAES 67
- Iloraz inteligencji (IQ) 118, 120, 123, 130, 167, 199, 225–227, 230, 231, 239, 240
- Impulsywność 135
- Instruktor zawodowy 261, 262
- Integracja 90, 93
- Interwencjonista 338, 339
- Internet 164–166
- Izolacja 320

- Jakość życia 47, 195, 260–262, 264, 274, 281
- Język 177
- figuratywny 208
- migowy 176, 180, 216, 320, 321

- Kaskada usług 90, 91, 115, 152, 153, 168
- Kąciki aktywności 210
- Klasa specjalna 41, 89, 90, 103, 109
- Klasyfikowanie 139
- Kojarzenie 139
- Kompetencje (umiejętności)
- komunikacyjne (językowe) 182–187, 197, 272–277, 280–284, 290, 291, 294–298, 304, 314
- poznawcze 198
- społeczne 139–141, 197, 198, 247, 272–276, 280, 282–284, 290, 291, 294–298, 304, 313
- szkolne 188, 198, 248
- Komputerowe programy edycji tekstu 166, 167
- Komunikacja 175–178, 216, 231, 245, 246, 272–279, 294, 320, 333, 343–346
- alternatywna i wspomagająca (AAC) 215, 217, 303, 343
- Koncepcja godności ryzyka 235

- Konsultacja zespołowa 211
- Kontinuum usług nauczania specjalnego 90, 91, 109, 152
- Kształcenie
- na odległość 344–346
- specjalne, zob. Edukacja specjalna
- efektywność 33
- w środowisku otwartym 340, 347
- wspierane komputerowo (CAI) 164
- wzbogacone mediami komputerowymi 164
- Kwalifikacja 100, 101, 109
- Kwestionariusz autyzmu w okresie poniewolęcym (CHAT) 284

- Logopeda 55, 86, 99, 113, 171–175, 183–185, 189, 190, 192, 193, 198, 202, 203, 209–214, 216, 217, 248, 258

- Maltretowanie dzieci 240–242, 267, 342, 347
- Mała masa urodzeniowa ciała 98, 143, 199, 237, 240, 261, 314, 331
- Mapy opowiadań 148–150, 163, 165
- Marginalizacja 60, zob. też Wykluczenie
- Mechanizmy mowy 178
- Metoda
- integracji sensorycznej 145
- klasy reagującej 141
- PECS 271
- wyodrębnionych prób 294, 295
- Mobilność 322
- Moduły rozbieżności 123, 124
- Motywacja 133–135, 149, 168
- Mowa 177, zob. też Kompetencje komunikacyjne
- Mózgowe porażenie dziecięce 59, 171, 240
- Myślenie 139, 143, 168, 188, 208, 323

- Najmniej ograniczające środowisko (LRE) 44, 54–56, 64, 70, 75, 77, 78, 87, 80–82, 91–93, 109, 297, 338, 347
- Nauczanie
- alternatywne 296
- bezpośrednie 128
- specjalne, zob. Edukacja specjalna
- ustrukturalizowane 293, 294
- „wędrujące” 55
- w otwartym środowisku 256, 257, 267, 313
- Nauczyciel, zob. Pedagog
- Naukowo potwierdzone interwencje 145
- Niepełnosprawność 34–38, 48, 70, 275
- klasyfikowanie 56
- a upośledzenie 35–37

- intelektualna 37, 59, 62, 101, 117, 124, 127-130, 185, 190, 191, 199, 220-267, 278, 315, 318, 319, 347
- charakterystyka 245-249
- definiowanie 224, 225, 266
- diagnozowanie 228-231
- komponenty 226-228
- przyczyny 236-241, 267
- rozpowszechnienie 235, 236
- rys historyczny 233-235
- zapobieganie 241-245
- motoryczna 117
- słuchowa 36, 37, 40, 117, 191
- wzrokowa 117, 118
- Niepełnosprawności
- o bardzo niskiej częstotliwości występowania 307-349
- wielorakie 311, 312
- Niepowodzenia szkolne 65, 132, 133, 198
- Niski próg osiągnięć 96
- Normalizacja 46, 52, 64, 234, 235, 263
- Ocena obszarów adaptacyjnych (AAA) 231
- Ocenianie 82-83, 94,
  - autentyczne 82, 83
  - funkcjonalne 334-336, 347
- Odporność
  - na interwencję 120
  - na terapię 119, 120, 134, 167, 168
- Opóźnienia rozwoju mowy 185, zob. też Zaburzenia mowy i/lub języka
- Osoby dorosłe z niepełnosprawnościami 32, 44-48, 50-52, 58-61
- Patterning 145
- Pedagog (nauczyciel)
  - ogólny (nauczania powszechnego) 81, 87, 88, 96, 101, 153, 154, 156, 175, 190, 203, 209, 211, 212
  - specjalny 50, 53, 55, 63, 68, 71, 81, 85, 87-89, 96, 97, 101, 103, 153, 154, 156, 175, 198, 203, 209, 211, 212, 250
- Pedagogika specjalna 31-34, 69
  - dostępność 41, 42
  - powstanie 39-41, 70
  - rozwój 40-52, 70
- Pełen program włączający 114, zob. też Włączanie
- Plan korygowania zachowania 102
- Podejście językowo-holistyczne 146
- Pomiar oparty na programie nauczania (CBM) 83, 100, 125, 146, 151, 230
- Pomoc jeden-na-jeden 114
- Porcjowanie informacji 139
- Porozumiewanie się, zob. Kompetencje komunikacyjne, Komunikacja
- Portfolio 83, 230, 337
- Pourazowe uszkodzenie mózgu (TBI) 44, 46, 56, 307, 309, 322, 323, 347
  - cechy charakterystyczne 329, 330
  - definiowanie 323, 324
  - diagnozowanie 324, 325
  - przyczyny 328, 329
  - rozpowszechnienie 328
  - wpływ 325-328
  - zapobieganie 328, 329
- Powszechny program kształcenia 92-96, 105, 130, 153, 156, 168
- Pozytywna informacja zwrotna 259
- Prace domowe 161-163
- Pragmatyka 182, 198, 277
- Program
  - Best Buddies 248, 249
  - dla Dzieci z Autyzmem (YAP) 293, 294, 298
  - unkcjonalny 251-256, 267
  - PALS 147
  - *pull-in* 87, 88, 109, zob. też Włączanie
  - *pull-out* 89, 109, 154
  - Terapii i Edukacji Dzieci z Autyzmem i z Upośledzeniem Umiejętności Porozumiewania się (TEACCH) 293, 294, 298, 302
  - wczesnej interwencji, zob. Wczesna interwencja
- Progresywne opóźnianie czasowe 252-256
- Projekt na rzecz Dostosowanej do rozwoju Terapii Autyzmu (DATA) 294
- Projektowanie uniwersalne 48
- Przesłuchanie zgodne z zasadą *due process* 46, 49, 56, 76, 85, 102
- Przetwarzanie informacji 138, 168
- Przygotowanie do dorosłego życia 156-159, 212, 213, 260-263, 298-300, 339-341
- Resource rooms* 55, 89, 92, 98, 103, 152, 153, 211, 317
- Restrukturyzacja środowiskowa 195-197
- Rodzice (rodziny) 74-76, 81, 84, 85, 98, 105, 159-163, 213, 214, 263-265, 289, 300-302, 341, 342, 332
- Rozległe zaburzenia rozwoju niewyszczególnione w żaden inny sposób (PDD-NOS) 275, 282, zob. też Spektrum zaburzeń autystycznych
- Rozszczep podniebienia 192
- Rozwiązywanie zadań 139

- Samostanowienie 263
- Segregacja 43, 62–64, 71, 76, 80, 89, 91, 261
- Self-advokaci 234, 235, 263
- Semantyka 182
- Skala
- kompetencji społecznych i przystosowania w szkole 140, 141
  - oceny autyzmu dziecięcego (CARS) 284
  - zachowania społecznego w szkole 141
- Specjalne potrzeby edukacyjne 32, 41, 43, 55, 61, 74–78, 98, 101, 116, 136, 273, 331
- Spektrum zaburzeń autystycznych (ASD) 271–306
- charakterystyka 290–292
  - definiowanie 274, 275, 304
  - konsekwencje 284–287
  - przyczyny 289, 290, 303, 304
  - rozpowszechnienie 288, 289
  - rozpoznawanie 283, 284
  - rys historyczny 287, 288
  - typy 275–283
- Status społeczno-ekonomiczny 131, 241
- Strategia PROJEKT 162
- Strategiczne podejście do uczenia się 150, 151
- Strategie
- mnemotechniczne 151, 152
  - wzbogacania treści 203
- Sygnaly komunikacyjne 175, 176
- Symbole komunikacyjne 176
- pisemne 176
  - wokalne 176
- Syntezatory mowy 215, 217, 343
- System
- dwóch nauczycieli w klasie 88, 109
  - głosowy 178
  - komunikacyjny oparty na wymianie obrazków (PECS) 301–303
  - rezonacyjny 178
  - rodzinny 342
  - wibrujący 178
  - wsparcia 228–230
- Szeregowanie 139
- Szkoły
- powszechne 88–90, 114, 189, 195, 289, zob. też Edukacja
  - specjalne 31, 32, 41, 42, 92, 109, 113, zob. też Edukacja
- Świadomość
- fonemiczna 198, 201, 202, 238
  - fonologiczna 142, 143, 147, 181, 198, 209
- Tablice komunikacyjne 343
- Techniki kierowania sobą 326–328
- Technologie wspomagające kształcenie 158, 163–168, 214–217, 265–266, 303, 342–346
- Teoria przetwarzania informacji 137, 138
- Terapia
- logopedyczna 114, 203, 211, 217, 271
  - zajęciowa 113, 271
- Test
- przesiewowy w kierunku autyzmu dla dwulat-ków (STAT) 283
  - rozwoju językowego (TOLD) 183
  - zdolności psycholingwistycznych (ITPA) 127
- Testy
- inteligencji 230, 235
  - osiągnięć szkolnych 46
- Toksyny 239, 240
- Trening
- motoryki percepcyjnej 145
  - umiejętności społecznych 141
- Trudności w uczeniu się 59, 62, 82, 92, 101, 112–168, 191, 192, 198, 199, 212, 239, 323
- charakterystyka 132–141
  - definiowanie 117–119, 167
  - konsekwencje 125, 126
  - przyczyny 130, 131
  - rodzaje 119–123
  - – w czytaniu 121, 131, 132
  - – w matematyce 121, 122
  - – w nauce czytania 121
  - – w nauce matematyki 121, 122
  - rozpowszechnienie 129, 130
  - rozpoznawanie 123–125
  - rys historyczny 126–128
  - zapobieganie 131, 132
- Tymczasowa zastępcza placówka edukacyjna (IAES) 101
- Uczenie się
- mimowolne 321
  - we współpracy 145, 146
- Uczniowie (dzieci)
- o niskich osiągnięciach 119–121, zob. też Zaskakująco niskie osiągnięcia
  - z niepełnosprawnościami 31–33, 41–71, 75–77
- Umiejętności życiowe 333
- Uogólnianie 138, 168
- Upośledzenie umysłowe, zob. Niepełnosprawność intelektualna
- Upředzenia 35, 36, 42, 60, 223, 231, 232, 241, 267

- Usługi
- przygotowujące do dorosłego życia (NICHCY) 106-108
  - towarzyszące 32, 43, 49-51, 55-57, 65, 70, 75, 79, 85-88, 312
- Ustawa
- ADA 44-49, 51, 57, 157, 158
  - EHA 44, 45, 70
  - IDEA 31, 39, 44-46, 48-50, 53, 56, 61, 64-67, 70, 75-87, 90, 92-95, 97, 99-107, 124, 125, 128, 129, 167, 174, 235, 273, 275, 288, 308, 309, 311, 312, 315, 316, 323, 335, 340
  - Żadne dziecko nie zostaje w tyle 46, 62, 77, 95, 336
- Uwaga wspólna 283, 284
- Wady cewy nerwowej 237, 243
- Wczesna interwencja 104, 105, 119, 123, 125, 132, 142, 143, 167, 168, 171, 200-202, 213, 214, 238, 248, 250, 267, 285, 294, 332
- Wiek umysłowy 230
- Włączanie 47, 63, 64, 74, 80, 92, 152-156, 207, 210-212, 258, 259, 261, 297, 298, 337-339
- pełne 87
- Wodogłowie 244, 245
- Wsparcie 248, 263, 266, 271, 284, 292, 293, 302, 303, 311, 314, 331, 342, 345, 347
- bezpłatne 248, 267
  - naturalne 248, 261, 262, 267
  - ogólne 248, 267
  - specjalistyczne 248, 267
  - zachowań 336
  - ze strony ojców 264
  - ze strony rodzeństwa 265
- Wyuczona bezradność 133, 135, 138
- Wykluczenie 31, 41-43, 60, 70, 76, 265, 312
- Wysoki próg osiągnięć 95
- Zabezpieczenia proceduralne 84, 85
- Zaburzenia
- emocjonalne 56, 59, 63, 66, 101, 120, 128, 129
  - koncentracji uwagi 135, 137
  - mowy i/lub języka 59, 99, 106, 128, 129, 171-217, 347
  - charakterystyka 194-199
  - definiowanie 175-178, 216
  - przyczyny 192, 193
  - rodzaje 178-183
  - rozpowszechnienie 190-192, 216
  - rozpoznawanie 183-185, 216
  - rys historyczny 188-190
  - zapobieganie 194, 216
- słuchu 59
- wzroku 59, 62
- zachowania 59, 63, 66, 101, 120, 129
- Zachowanie
- funkcjonalnie ekwiwalentne 296
  - funkcjonalnie równoważne 334
  - przystosowawcze 227-229, 231, 238, 247-249, 256, 257, 262
  - stereotypowe 278
- Zamartwica 237
- Zaniedbywanie dzieci 240, 241, 267
- Zasady
- *due process*, zob. Przesłuchanie zgodne z zasadą *due process*
  - FAPE 54, 56, 70, 75, 77-79, 91, 109, 297, 338
  - LRE, zob. Najmniej ograniczające środowisko
- Zaskakująco niskie osiągnięcia 118-120, 132, 143, 144, 167
- przyczyny 132-139
- Zatrudnienie wspomagane 261, 262, 313
- Zespół
- Aspergera 272, 275, 280-282, 287, 288
  - Downa 238, 267
  - Hellera 272, 275, 277, 279, 280
  - IEP 101, 109, 336
  - łamliwego chromosomu X 237, 245, 267
  - nadpobudliwości psychoruchowej z zaburzeniami koncentracji uwagi, zob. ADHD
  - Retta 272, 275, 277, 281, 282
  - Ushera 319
  - wielodyscyplinarny 85-87, 99, 100, 250, 258, 297, 325, 344
- Zestaw usług 88-90
- Zewnętrzne testy osiągnięć szkolnych 95, 96, 105, zob. też Ocenianie
- Zindywidualizowany
- plan usług przygotowujących do dorosłego życia 106-109
  - plan usług rodzinnych (IFSP) 75, 103-105, 109, 332
  - program nauczania (IEP) 45, 46, 50, 54-57, 66, 67, 74-110, 113, 114, 211, 247, 253, 294, 325
  - proces opracowania i realizacji 97-103, 109
  - rodzaje 103-108